

EL DILEMA GREC

Germà Bel

(Publicat a *La Vanguardia*, 30 de Juny de 2015)

És un pel temerari escriure avui sobre Grècia, ja que aquesta columna va impresa abans del temps límit per a un arranjament d'última hora que faci que dimarts sigui com es veu venir, o no. Com ha arribat el dimarts ja ho han percebut abans de llegir això, així que atenguem al dilema central per a Grècia, i per a la política econòmica europea, no sense abans deixar constància dels sacrificis afrontats per part de la població grega, sobretot els més febles i vulnerables. És natural la resistència a modificar a fons l'esquema de serveis públics i de prestacions socials a Grècia.

El primer element del dilema és que la despesa social a Grècia representava el 2012 el 31,2% del PIB, superior al 30,4% de l'Eurozona (segons Eurostat, últim any disponible per comparar entre estats). La despesa social a Grècia ha crescut en termes de PIB des de l'esclat de la crisi. Això pot atribuir-se a la reducció del PIB real. Però cal notar que el PIB en la dècada dels 2000 sempre va tenir poc de real, al recolzar-se en dèficits públics continus enormes, i un augment veloç del deute públic. Altres notes d'interès és que la despesa en ocupació pública i en defensa se situa per sobre de la mitjana de l'Eurozona, però succeeix el contrari amb els ingressos impositius.

Dins de la despesa social, encara segons Eurostat, la major partida és la de pensions (jubilació, invalidesa, viduïtat i orfanat), que el 2012 (últim any disponible) superava el 17,5% del PIB, quatre punts més que la mitjana de la UE. A vegades es diu que la despesa en pensions a Grècia és poc més del 14% del PIB, però aquesta dada només té en compte les pensions de jubilació (i seria també quatre punts superior a la mitjana de la UE).

La qüestió central és la capacitat de l'economia grega per sostenir aquests nivells de despesa social (a més d'ocupació pública i defensa). I el problema és que el PIB per càpita grec no arriba al 75% del de l'Eurozona. Això és, molt insuficient per finançar les seves despeses públiques i socials. D'aquí que el dilema crucial del debat polític és quin és el nivell de despesa social que hagi de finançar-se. Mantenir nivells de despesa social com la mitjana de l'Eurozona amb una economia que produeix poc més del 70% de la mitjana només es pot fer amb transferències de la resta de socis. Aquest és el dilema grec ... deixant per a un altre dia assumptes com l'eficiència del sector públic i la productivitat de l'economia.

Qualsevol resposta al dilema és legítima. Però hi ha una paradoxa que no aconsegueixo entendre. Donats a solucionar el problema per via de transferències fiscals permanents, per què no començar amb els països de l'euro igual o més pobres que Grècia i que tenen pitjors serveis públics i mecanismes de benestar? Per exemple, Eslovàquia, Lituània, Letònia i Estònia, que haurien d'estar més amunt a la llista de candidats a transferències fiscals. Algú ha sentit alguna cosa sobre ells? Potser passa que no són pota negra a la UE. O, també, que des del Sud es mira poc més enllà del Sud.